

1279; 1359: *Sentelles* (CoDoACA XII, 82), apareix S. Mart. de *Sintilis*; *Sintillis* en les de 1330 i 1339, de *Scintillis* 1332 i 1335 (*Misc. Griera* I, 374, 387, 331 i 386).

Centelles constituí una baronia i més tard comtat: «comtat de *Sentellas*» escriu encara Jer. Pujades (*Diet.* II, 1610, f° 208).

Tinc a l'abast encara més dades antigues del nom dels seus barons medievals, Bernat, Ramon i Gilabert de Centelles sobretot, que complementen la història de les variants antigues del nom de la vila. Es poden sintetitzar així. aa) Amb *S-* i *-eies* *Senteies* a. 1159, 1171 (*Cart. St. Cugat* III, 193); ab) *Sentiliis* 1176, 1179, 1192; Ac) *S-* i *-elles*: 1205 (*Cart. Poblet*, 10, p. 108; *Cart. St. Cugat* III, 275, III, 322; *Cart. Poblet*, 15, 206).

β) Amb *Ce-* (o *Sc-*) i *-lles*: *Centelles*, *-llis* 1175, 1197, 1198 (quatre docs.), *Centelas* S. XII, 1261 (*Cart. Poblet*, 127, 117, 123, 108, 118, 113, 111; CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 367); *Scintillis* 1239 (CCandi, ib., II, 448). En els docs. del S. XIV, p. p. Finke: Gelabert de C. apareix sobretot en la forma *Canteyllles* o *Scintillis* (veg. vols. I, 149 ss., i II, 971).

La pron. *-jes* la tenim, encara, testificada en l'a. 1315 per la grafia *Giraberto de Centiges* (Finke II, 554); i *Raimundus de Senteies* en la comanda del castell de Gallifa a. 1177-1190 (*Li. Fe. Ma.* I, 213.20, i fe d'err.).

Per a la recerca de l'origen del nom en aquest cas tenen també importància cabdal els homònims.

B) El segon membre del compost, en el determinatiu del poble de *Sant Fost de CAMSENTELLES* (que s'havia grafiat *Capcentelles*, fins a la revisió de 1933, informada per la comissió toponímica de l'I.E.C. (Fabra, Casac. i Cor.). En l'ús col·loquial es diu *Sant Fost* (*sam fòst*, i prou), com ho tinc anotat des de 1912 i 1917 en el poble mateix, a Montornès, a Vallromanes etc.

MENCIONS ANT. 967: «in com. --- Barchinone, in villa --- *Campo Sentigis*» (*Cart. St. Cugat* I, 72). 978: *Campo senteges* (Balari, *Orig.*, 188). 1071 (*Cart. St. Cugat* II, 156; i Mas, *N.H.Bna.* IV, 263); en forma d'adj. en *-ENSIS* qualificant la muntanya que domina el poble. 1030: «Serra de *Campo-sentegeso*» (*Cart. St. Cugat* II, 166); i Mas, o. c. IV, 269). 1031: *Campsen-teies* (*Cart. St. Cugat* II, 169 i Mas, 271). 1080: *Campo Scen<te>ges* (Mas, *N.H.Bna.* X, 141). 1141: *Campo Senteies* (d'Albon, *Cart. du Temple*, p. 168). 1169: *Camposenteges* (*Cart. St. Cugat* III, 233). 1183: *Camp-sentigiis* (ib. II, 214). 1190: *camp Senteges* (Mas, *N.H.Bna.* VI, 72 i *Cart. St. Cugat* III, 320). 1218: *Campo Sintille* (*Cart. St. Cugat* III, 404). 1221: *Campo Scintillorum* (BABL VIII, 144). 1222: *Campo de Scintillis* (BABL I, 243). 1226: *Campo Scintillis* (BABL II, 243). 1242: *Camposcintillarum* (*Cast.S.C.* III, 491).

C) Fou el nom antic del lloc on es féu el monestir en te. Figols d'Organyà, que trobant-se entre dos ponts del Segre, després fou conegut per Sant Andreu de

Tresponts. 993: El testament del Comte Borrell dóna «coenobio Ste. Cecilie de Nargone [deu ser el de Sta. Cilia d'Alins, a Pallerols del Cantó] --- et a *cenobio Sancti Andree in Sentilies* remaneat ipse alaudes de *Sallente*».

Torno a veure'l amb el mateix nom en un doc. de 1026, llegit a l'arx. de Solsona: «domum Scti. Andree --- cenobii *Centelles* in com. Urgellensi», que segueix parlant d'Altès, la Salsa i Saranyana. 1094: «Sti. Andree cenobii de *Cintillas*» (BABL VIII, 540). Z. Rocafort, GGC, p. 527 ja donà l'equivalència amb Tresponts.

Sembla ser el mateix lloc o molt pròxim, que també se'n digué *Centinyà*, segons doc. de 1094, i en el Capbreu del Cart. de la SdUrg. (xxxviii, f° 12) que segons *Spill* de Castellbò, f° 35r, 36r i v i 37r, era molt prop de Montanissell. Però aquest prové del deriv. romà en *-ANUM* del NP *CENTENIUS*, com ja veié Aebischer (*Top.* 79), sense que la temptadora analogia formal amb *Centelles*, sigui deguda sinó a una casual coincidència.

D) Sembla que n'hi hagué encara un altre cap a Bages o l'Alt Vallès occidental, judicant per un doc. de Bages on se cita un *vilar Sentelle* a. 1065, i «vilari q. dicunt *Sentell*» en un de 1071 (docs. de Terrassa, BABL VII, 503, 504).

E) En el P. Val. trobem uns quants llocs homònims, que en part seran un mer eco del nostre (A), però els primers poden ser més aviat concrecions locals del mateix NP originari de (B) i ss. *Pla de sentèles* te. Cervera del Maestrat (xxviii, 124.17); *Mas de Sentèles*, te. Benassal, uns 5 k. lluny d'aquell (xxix, 54.6, sota la cota 1010, IGC 30 × 24); i uns 10 k. més a l'O.: *cova de Sentèles*, te. Vilafranca (xxix, 51.6). A l'extrem Sud: *Bassa de sentèles* te. Vila Joiosa (xxxv, 121.4).

Encara més poden semblar autòctons val. uns noms en singular: el Fondo (de) *sentèla* te. Sella (xxxv, 104.18), Masets de *sentèla* te. Onil (xxxv, 177.12, IGC 58 × 35). Clot de la *Santèla* te. Xaló (xxxiv, 78.17). No tinc altra notícia d'un hapax *Sentella*, lloc de la veueria de Pallars en el cens de 1359 (CoDoACA XII, 79).

ETIM. En el complex que hem estudiat s'han sumat i assimilats, o confós progressivament, dos ètims: (1) El terme topogràfic *SENTICLAS*, derivat del ll. *SENTIS* 'bardissa', 'arbusc espinós', en particular l'arç, mot ben doc. des de Ciceró, Virgili i Columella.

(2) El NP germànic *SUNTHILDIS* ben conegut com a masculí, i també femení.

En el nom (A), i potser en part de (E), es tracta de l'ètimon (1); en (B), i (D) es tracta de l'ètimon (2). La intervenció de (2) en (A) es limità a consolidar l'ús del nom topogràfic. En (B) i (D) tenim certament el nom de persona (2), si bé la influència de (A), lloc molt més conegut i de transcendència nacional, féu que junt amb la pron. *-èles*, que tenia etimològicament, aparegués també *-èjes*, que és la pron. pròpia de (A): el grup *-CL-* darrere vocal dóna *-yl-*, reduïda modernament a *-j-*.

També en el nom (C) sembla que hi ha rastre dels